

Ющенко Надія

к.е.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет
Чернігів, Україна

ПЕРЕДУМОВИ ДОСЯГНЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ЧЕРЕЗ СПРИЯННЯ СТАЛОМУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Однією з першочергових глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї ООН „Перетворення нашого світу: Порядок денний розвитку у галузі сталого розвитку на період до 2030 року” [1], є досягнення продовольчої безпеки завдяки сприянню сталому розвитку сільського господарства. Сьогодні більше 805 млн. осіб у світі голодують або недоїдають. За прогнозами демографів до 2030 року кількість голодуючих на планеті сягне 1 млн. осіб. Зростання чисельності населення потребує збільшення виробництва продуктів харчування приблизно на 60% [2].

Україна – один із світових лідерів у забезпеченості продуктивними земельними ресурсами: площа земель в обробітку (рілля і багаторічні насадження) в розрахунку на душу населення втричі більша за відповідний середньосвітовий показник [3, с. 38]. За земельною площею Україна після європейської частини Росії є найбільшою країною Європи, а за якісним складом ґрунтів та біопродуктивністю угідь – одна з найбагатших держав світу.

Сільське господарство – перспективний напрям розвитку для будь-якої країни. Землі сільськогосподарського призначення займають 71% території України, 78% з них є ріллею. 97,2% земель сільськогосподарського призначення систематично використовуються в господарських цілях, є основою ресурсного потенціалу сільськогосподарського виробництва та забезпечення населення необхідними продуктами харчування [4]. 41,6 млн. га родючих українських чорноземів не мають аналогів у світі та становлять 62% основного фонду орних земель України і близько 8% світових запасів чорноземів та інших родючих ґрунтів. На кожного українця за статистикою припадає 0,8 га сільськогосподарських угідь, у тому числі 0,67 га ріллі, тоді як у середньому по країнах ЄС ці показники становлять, відповідно, 0,38 та 0,22 га [5].

Земельний фонд України є стратегічно важливим сектором вітчизняної економіки. Аграрний сектор України є єдиним, що показує стабільне зростання та прибутковість. У 2016 р. було отримано максимальний валовий збір зернових культур за роки незалежності – 66 млн. т, що формує високий експортний потенціал та достатню сировинну і кормову базу [6].

Вже сьогодні Україна посідає третє (після США та ЄС) місце за експортом зерна з часткою ринку в 11%. Гравці бізнесу цілком реально оцінюють перспективу другого місця [7]. За обсягом експорту продукції агропродовольчого комплексу Україна перебуває на 24-му місці у світі (її питома вага в ньому – 0,7%), але має величезну різницю у відносних показниках порівняно з іншими країнами, зокрема, щодо експорту у розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь: в Україні цей показник становить 262 \$, а, наприклад, у Франції – 2313, Бельгії – 30 тис., Нідерландах – 41,4 тис. \$. При цьому, практично всі країни з розвинутою економікою

надають перевагу експорту продукції глибокої переробки, у тому числі з імпортованої сільськогосподарської сировини [8]. Якість продукції великих українських підприємств (хлібобулочних, кондитерських, лікєро-горілочних, виробників сиру і м'яса) не поступається європейським аналогам, а ціна на світовому ринку більш ніж конкурентна. В результаті формується висока маржа, а доходи заходять у валюті. За прогнозами експертів найближчі 5 років українське сільське господарство виросте на третину, а обсяг продукції, що тут вироблятиметься, на 29%. Однак, інфраструктура і на місцях, і транспортна, і обслуговуюча у більшості випадків надто застаріла і не витримує нарощування обсягів виробництва. Українським виробникам необхідно здійснити модернізацію та запровадити стандарти якості [7].

Реформа сільського господарства [9] є однією з 17 пріоритетних реформ, націлених на забезпечення європейської якості життя для громадян України, сталого розвитку суспільства, подолання бідності, розбудову конкурентоспроможної економіки, встановлення сприятливих умов для ведення бізнесу, створення нових робочих місць [10].

З кожним роком у країнах з розвинутою ринковою економікою збільшуються виробництво і споживання біопродукції. Сектор екологічних товарів стає у світі дедалі динамічнішим, інвестиційно привабливішим і прибутковішим сегментом внутрішнього ринку розвинутих країн, а також високонкурентною частиною зовнішньої торгівлі. Ефективне землекористування, належне законодавче забезпечення запровадження і регулювання обігу земель сільськогосподарського призначення, запровадження раціональної системи підтримки національних сільськогосподарських виробників, насамперед залучення в організований аграрний ринок малих і самозайнятих форм господарювання (особистих селянських господарств) та сприяння підвищенню добробуту селян, вирощування високоякісної, екологічно чистої продукції шляхом реалізації ідеї біологізації сільського господарства, формування системи органічного сільського господарства мають стати пріоритетними в Україні.

Список використаних джерел

1. Цілі сталого розвитку 2016-2030 URL : <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholitia/tsili-staloho-rozvytku>. (дата звернення 08.01.2018)
2. 2015 год – Международный год почв. URL : <http://www.priroda.ru/news/detail.php?ID=10966>. (дата звернення 08.01.2018)
3. Пасхавер Б. Сценарії розвитку агросфери. *Економіка України*. 2011. №11. С. 38-44.
4. Земельний фонд України станом на 1 січня 2015 року та динаміка його змін в порівнянні з 1 січня 2014 року. URL : <http://land.gov.ua/usipovyny.html?view=item&id=110241> (дата звернення 10.01.2018)
5. Економіка. Панорама аграрного сектору України. Міністерство аграрної політики. URL : <http://www.minagro.gov.ua/page/?6351>. (дата звернення 10.01.2018)
6. Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL : <http://me.gov.ua/> (дата звернення 10.01.2018)
7. Порайко А. Агросектор. *Економічна правда*. URL : <http://www.epravda.com.ua/news/2015/> (дата звернення 10.01.2018)
8. Нелеп В. Оцінка експортних можливостей агропродовольчого комплексу

України. *Економіка України*. 2011. № 9. С. 54-63.

9. Ющенко Н. Л. Міжнародний досвід у розвитку і регулюванні ринку аграрної землі в Україні. Статистичне та експертно-аналітичне забезпечення управління сталим розвитком економіки і соціальної сфери : монографія ; за ред. С. М. Шкарлета, В. Г. Маргасової. Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2017. С. 262-279.

10. Угода про Коаліцію депутатських фракцій „Європейська Україна”. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0001001-15> (дата звернення 11.01.2018)

Ясінецька Ірина

д.е.н., доцент

Кушнірук Тетяна

к.с-г.н., асистент

Лобанова Оксана

к.е.н., асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ ЗЕМЕЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В УПРАВЛІННІ ДЕГРАДОВАНИМИ І МАЛОПРОДУКТИВНИМИ ЗЕМЛЯМИ

Аналіз здійснення земельної реформи дозволив виявити актуальні проблеми використання й охорони земельних ресурсів в процесі роздержавлення і їх приватизації. Серед питань формування нової системи землекористування виокремилась проблема деградації земель, що знаходяться в інтенсивному використанні, тобто в складі орних земель, які в процесі приватизації були передані у приватну власність. Серед цих земель понад 5 млн га є орнонепридатними, використання яких в економічному відношенні є збитковим, а в екологічному – шкідливим. Отже, постає надзвичайно важливе завдання – обґрунтувати дієвий еколого-економічний механізм локалізації деградаційних процесів із застосуванням сучасних технологій.

Поняття деградації ґрунтів, яка полягає у зміні природних і набутих властивостей і ознак ґрунтового покриву під впливом руйнівних факторів щодо будови і структури ґрунтового профілю, водно-повітряно-фізичних, теплових, фізико-хімічних, хімічних, мінералогічних, біологічних особливостей, що зумовлюють зменшення його продуктивності або погіршення якості вирощуваної рослинної продукції [2, с. 25].

Процеси реформування земельних відносин, які відбуваються в державі, потребують об'єктивної і комплексної земельно-кадастрової інформації для ефективного управління земельними ресурсами, в тому числі і деградованими та малопродуктивними землями. Наявність достовірної земельно-кадастрової інформації